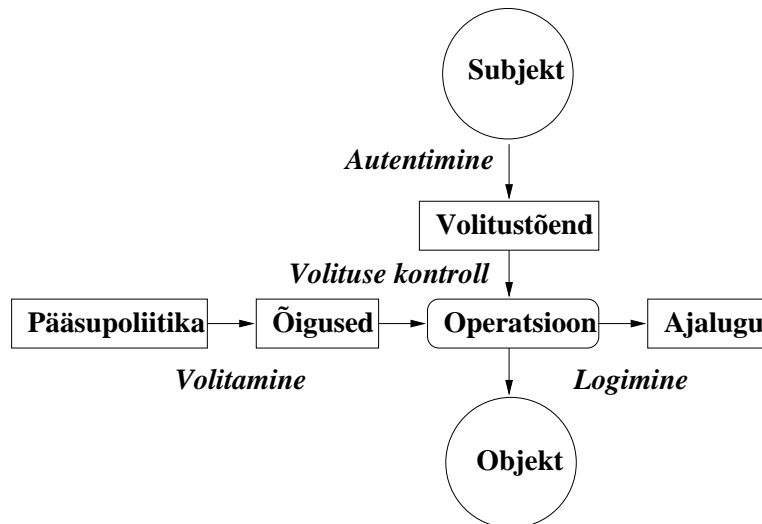

Autentimine

- Mitmekasutajasüsteemid
- Autentimismeetodid
- Autentimisprotsess
- Paroolid
- Biomeetrilised tõendid
- Elektroonilised volitustõendid
- Paroolkaitse näide: Unix
- Võrguautentimissüsteemid
- *Single sign-on*

Juurdepääsu kontroll

Mitmekasutajasüsteemid

- Probleem:
 - Hulk kaitstavaid objekte (failid, kirjed, kataloogid, seadmed, ...)
 - Hulk juurdepääsu omada võivaid subjekte (inimesed, protsessid, ...)
- ⇒ Vaja kasutajaid eristada
- Autentimine vs. identifitseerimine

Autentimismeetodid

- Teadmuspõhised
 - Luku kombinatsioon
 - Parool
 - PIN-kood
 - Krüptovõti
 - Isikuandmed
 - ...

Autentimismeetodid

- Esemelised
 - Luku võti
 - Magnet- või kiipkaart
 - Infrapunamärk
- Biomeetrilised
 - Sõrmejalg
 - Silma iiris
 - Hääl
 - DNA

Paroolid

- Entroopia — parooli tugevuse mõõt
- Ründed:
 - Paroolide ära arvamine
 - * Kogemusele tuginedes
 - * Kõigi paroolide proovimise teel
 - * Sõnastikurünne
 - * Pöördkodeerimine
 - Õige parooli hankimine
 - Paroolkaitsesest mööda hiilimine

Autentimisprotsess

- Ühepoolne
- Kahepoolne
- Kolmepoolne
 - Vahendusrežiimis
 - *On-line*-režiimis
 - *Off-line*-režiimis

Elektroonilised volitustõendid

- Magnetkaart
 - Vesimärgiga
 - Kahekihiline
 - Wiegandi kaart
 - Pääsudiskett :-)
- Kiipkaart, kiiplipik
 - Mälukaart (kaitsega ja kaitseta)
 - Turvaloogikaga mälukaart
 - Protsessorkaart
 - Võib olla kontaktivaba
- Pultkaart
- Raadiosageduslikud tõendid (RFID)

Biomeetrilised tõendid

- Anatoomilised
 - Sõrmejalg
 - Sõrme kuju
 - Nahapoorid
 - Käelaba
 - Käte veenid
 - Silma võrkkest
 - Silma vikerkest
 - Nägu

Paroolkaitse näide — Unix

- Parooli seadmisel genereeritakse juhuarv ("sool", 2 tähte)
- Parool koos soolaga räsitakse, meelde jäetakse sool ja räsi
- Kontrollil räsitakse kontrollitav parool samamoodi
- Uuemal ajal kasutatakse ka muid algoritme, MD5 räsi näiteks
- Algselt oli räsi kõigile näha (`/etc/passwd`), see lihtsustas ründeid
- Praegusel ajal kaitstakse räsiseid muust kasutajainfost paremini (`/etc/shadow`)
- Autentimisinfo koosneb kolmest failist (eelnevad ja `/etc/group` grupikuuluvuste jaoks)
- Gruppidel paroole reeglina pole (on olnud)

Biomeetrilised tõendid

- Käitumuslikud
 - Allkiri
 - Kõne
 - Tippimisrütmi
- Muud
 - Lõhn
 - DNA struktuur

Paroolkaitse näide — Windows NT

- Mitu eri meetodit, vaatleme NTLM (*NT/Lan Manager*) ja NTLMv2
- Andmebaasis (SAM) hoitakse räsiseid (kumbki 16 baiti)
- NTLM: parool 14 baiti (2x7), suurtähtedeks, kummastki poolest DES võti, krüptitakse fikseeritud string
- NTLMv2: parool konverteeritakse Unicode'i, rakendatakse MD4 räsifunktsiooni
- Kaugautentimisel piisab räsist (Unixi puhul on algne parool vajalik)

NIS

- NIS — *Network Information System*, tuntud ka YP (*Yellow Pages*) nime all
- Sun'i vana süsteem passwd, shadow, group jms tabelite üle võrgu kasutamiseks
- Domeen — sama autentimisinfot kasutavate masinate hulk
- Domeenis oli primaarne server ja sekundaarsed
- Andmete muutmine käis peaserveris, sekundaarsed hoidsid koopiat ja jagasid seda
- Kliendid esitasid üle võrgu serverile `getpwent()` jms päringuid
- Protokollid kasutavad kaugprotseduure (SunRPC)
- Turvalisust eriti polnudki

NIS+ tööpõhimõte

- Kasutatakse turvalisi kaugprotseduure (Secure RPC) — krüptimise ja iga päringu autentimisega
- Krüptimiseks DES, autentimiseks Diffie-Hellmanni võtmevahetus
- Kliendid tunnevad serverit ja server kliente (hostivõtmete abil)
- Kasutaja logib klientmasinasse sisse nime ja parooliga
- Kasutajal on ka NIS+ parool (enamasti sama, mis harilik parool)
- NIS+ paroolist tuletatakse DES võti (≤ 40 bitti entroopiat)
- Avalikust NIS+ tabelist saadakse oma Diffie-Hellmanni võtme krüptitud salajane osa
- See krüptitakse lahti ning selle abil saadakse juurdepääs NIS+ serverile (saab oma parooli vahetada jms)

NIS+

- NIS edasiarendus (sisuliselt hoopis uus süsteem)
- Domeenid on hierarhilised
- Igal domeenil on endiselt primaarne ja sekundaarsed serverid
- Alamdomeenidel on võimalik erinev administratiivne alluvus
- Lisatud turvalisus!
- Domeenide hierarhias ja tabelites saab kehtestada juurdepääsuõigusi
- Endiselt saab kasutada lisaks süsteemsetele ka kasutaja defineeritud tabeleid

Kerberos

- Korraliku krüptoga võrgus autentimise süsteem
- Süsteemis on kliendid (kasutajad ja programmid) ning teenused
- Kliente ja teenuseid kokku nimetatakse osapoolteks (*principal*)
- Osapooltele antakse nimed järgmisel kujul:
nimi[/täpsustus]@piirkond.
Näiteks mroos@UT.EE, mroos/nuuskur@UT.EE
- Täpsustusega nimi on sõltumatu ilma täpsustuseta samast nimest
- Kliendid kasutavad enda teenustele autentimiseks pileteid (*ticket*)
- On olemas spetsiaalne esmane pilet teiste piletite saamiseks — piletite hankimise pilet (TGT — *Ticket Granting Ticket*)

Kerberose tööpõhimõte

- Klient logib Kerberos-süsteemi parooliga sisse
- Saadab võtmejaotuskeskusele (KDC — *Key Distribution Center*) päringu
- KDC saadab talle tema parooliga krüptitud piletite hankimise pileti
- Klient tahab logida masinasse `math.ut.ee`, selleks vajab ta piletit osapoolele `host/math.ut.ee@UT.EE`
- Klient küsib selle pileti TGT abil võtmejaotuskeskusest ja esitab selle `math.ut.ee`-le enda autentimiseks
- `math.ut.ee` kontrollib seda võtmejaotuskeskusest
- Klient säilitab oma pileteid kuni väljalogimiseni või nende aegumiseni, et ei peaks kogu aeg küsimas käima

NT domeen koos Kerberosega

- Kasutusel alates Windows 2000
- Domeen on Kerberose piirkond
- Kerberose TGT-le lisab KDC NT-spetsiifilise laienduse turvainfoga (SID'id) ja signeerib selle
- TGT seest kopeeritakse see info harilike piletite sisse
- Autentimine toimub Kerberosega, teenused saavad NT kasutajainfo piletite laiendusest
- Ühilduvuse huvides toetatakse vaikumisi ka NTLM autentimist

Klassikaline NT domeen

- Windowsi võrk, kus on üks ühtne kasutajatebaas
- Klientmasinates võib olla ka kohalikke kasutajaid
- Domeeni kasutajatebaas on domeenikontrolleris (*Domain Controller*)
- Saab teha sekundaarseid domeenikontrollereid, kuid muutmine käib ikka primaarselt kontrollerilt
- Mitme domeeni vahele saab lisada ühesuunalise usaldussuhte (*trust*)
- Klient saab Netlogon-teenuse kaudu omale SID'id DC käest
- Võrguteenusele esitatakse kliendi õigused ning teenus saab nende abil kliendina esineda

Unixi Kerberose ja Windowsi Kerberose ühilduvus

- Windows NT Kerberos on pooleldi ühilduv Unixi Kerberosega:
 - Ainult nimel baseeruv autentimine toimib mõlemas suunas
 - Unixi KDC-d NT domeenikontrollerina kasutada ei saa (puudub NT kasutajainfo)
 - Saab kasutada piirkondade vahelist usaldamist: kasutajad on Unixi Kerberose piirkonnas, NT piirkonnas olev KDC lisab NT kasutajainfo

Active Directory

- Windows 2000 domeenide infot jagatakse *Active Directory* abil
- Hierarhiline domeenide süsteem
- Seotud Interneti (DNS) masinanimedega
- *Active Directory* on realiseeritud LDAP kataloogi baasil
- 3 sorti usaldust domeenide vahel:
 - Kahesuunaline transitiivne usaldus
 - Ühesuunaline usaldus (mitte transitiivne, nagu NT4)
 - Ristusaldus — domeenipuus otseteede tekitamine kiiruse huvides

Single sign-on

- *Single sign-on* — kasutaja logib sisse korra oma töökohalt ja saab kasutada kõiki talle lubatud ressursse ilma edasise autentimiseta
- Realiseeritav näiteks parooli mällu jätmise, NTLM autentimise või Kerberose abil
- Hea:
 - Mugav
 - Paremini tsentraalselt hallatav (kui süsteemi tuntakse)
- Halb:
 - Vähem turvalisem
 - Keerulisem süsteem ⇒ vigu rohkem
 - Keerulisem süsteem ⇒ raskem aru saada, et õigesti konfigureerida

Muud hajusad autentimissüsteemid

- LDAP kataloogi kasutajainfo levitamiseks võib kasutada *Active Directoryst* sõltumatult ka näiteks Unixi kasutajainfo levitamiseks
- LDAP katalooge (ka *Active Directory* sees) saab replitseerida — jõudluse ja töökindluse huvides
- NDS — *Netware Directory Services*
- PAM ja NSS kui autentimise programme liides